TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

MEDINA

2007

Készült: MEDINA község közigazgatási területére vonatkozóan az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. Építési törvény és a 235/1997 kormányrendelet (OTÉK) alapján

Készítette:

Varga Jenő, Varga Lajos

Településfejlesztési koncepció és stratégiai program

BEVEZETÉS

A településrendezés eszközeit az épített környezet védelméről és alakításáról szóló 1997. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: törvény) 7.§. (3) bekezdése határozza meg a következők szerint:

a) településfejlesztési koncepció (TFK)
b) településszerkezeti terv (TSZT)
c) szabályozási terv (SZT)
d) helyi építési szabályzat (HÉSZ)

FOGALOM MEGHATÁROZÁSOK

Településfejlesztés: a településre kiterjedő társadalmi, tervezési, gazdasági, műszaki, jogi és környezeti viszonyainak a javítása, a település fenntartó fejlődésének a biztosítása.
(Az 1996. évi XXI. törvény I., fejezet Általános rendelkezések 1.§. (3) bekezdése szerint "A településfejlesztésre és a településrendezésre külön törvény rendelkezései az irányadók." Megjegyezzük, hogy a hivatkozott "Településügyi törvény" még nem került a Parlament elé). Ezért a tanulmányban foglaltak inkább ajánlásnak tekintendők a törvény megalkotásához, illetve megalkotásáig.)

Településfejlesztési koncepció: a település társadalmi, gazsági, ökológiai, település-földrajzi, demográfiai és infrastrukturális helyzetének elemzésére alapozott, a lakosság és az érdekképviseleti szervek bevonásával készített, a település hosszú távú fejlődését meghatározó, a helyi képviselő-testület által elfogadott dokumentum.
(Az 1997. évi LXXVIII. törvény I. fejezet fogalom-meghatározások I. fejezet 2. §. 26. pontja szerint: "Településfejlesztési koncepció: a településrendezési tervet megalapozó, az önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, **önkormányzati határozattal jóváhagyott dokumentum**", valamint a II. fejezet, A TELEPÜLÉSRENDEZÉS, A településrendezés célja, feladata és eszközei 7.§. (3) bekezdés szerint:
"(3) A településrendezés eszközei:
a) településfejlesztési koncepció, melyet a települési önkormányzat képviselő-testülete **határozattal állapít meg** (2. §. 26. pont)"
b) annak ellenére, hogy a jelenleg hatályos törvények, csak a "településfejlesztési koncepció" fogalmát rögzítik, szükségesnek tartjuk a településfejlesztési terv(ek) fogalmi meghatározását is.
A településfejlesztési tervek: a település helyi társadalmi-gazdasági fejlesztési elképzelései (írásban és rajzban rögzített) a település fenntartó fejlődésének megalapozására.

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS

Célok és feladatok

A településfejlesztés céljai:

- a lakosság életminőségének, ellátási és környezeti viszonyainak javítása
- a települések fenntartó fejlődésének a biztosítása
- a fejlődőképes gazdaság feltételeinek biztosítása
- a társadalmi, gazdasági és környezeti céloknak megfelelő térbeli szerkezet kialakítása a településeken és a terület-felhasználás fő irányainak hosszú távú meghatározása.

A településfejlesztés főbb feladatai:

- a településfejlesztési politika meghatározása,
- a településfejlesztési koncepciók, programok, tervek kidolgozása és megvalósítása
- a fejlesztési és rendezési feladatok összehangolása
- az innováció feltételeinek javítása
- a helyi közszolgáltatásoknak a szükségletek és a lehetőségek összhangját biztosító fejlesztése.

A települési önkormányzat feladata, hogy

- összehangolja a településfejlesztés helyi szereplőinek tevékenységét
- megalkotja és elfogadja a település fejlesztési koncepcióját és programját
- biztosítja a gazdasági és társadalmi szervezetek, a lakosság érdemi részvételélt a település tervezésében, fejlesztésében
- meghatározza a településfejlesztést szolgáló helyi kedvezményeket és a fejlesztéseket szolgáló telek-, és helyiséggazdálkodás irányelveit
- szervezi a fejlesztési célú közhasznú foglalkoztatást.

Medina község polgármesteri hivatala

A településfejlesztési koncepció tartalmi követelményeit a BM. Településfejlesztési Iroda által kiadott „Útmutató a településfejlesztési koncepció készítéséhez - településfejlesztési füzetek 24. számának figyelembe vételével állítottuk össze.)

A településfejlesztési koncepciónak tartalmaznia kell:

- a település főbb adottságait
- a település társadalmi, gazdasági, építészeti fejlődési folyamatait, a trendek elemzéséből, illetve társadalmi és gazdasági helyzetéből fakadó reális igényeket
- a főbb fejlesztési irányokat, a tervezett beruházások földrajzi helyét
- a megvalósítás tervezett időpontját
- a fejlesztések kapcsolódását a területfejlesztési tervhez.

A településfejlesztési stratégiai programnak tartalmaznia kell:

- a csatlakozási pontját a településfejlesztési koncepcióhoz
- a megelőző program eredményeinek értékelését
- a település fejlődési folyamatait a megelőző önkormányzati ciklusban, a trendek elemzéséből, illetve a gazdasági és társadalmi szervezetek, a lakosság véleményéből fakadó, az adott önkormányzati ciklusban reálisan megvalósítható igényeket
- a tervezett fejlesztési célokat azok főbb műszaki jellemzőik, a földrajzi helyük, a megvalósítás tervezett időpontja, a költségigénye, illetve a finanszírozási források megjelölésével.

A fejlesztés törvényi feltételei

A településfejlesztést több, egymással szoros összefüggésben lévő törvény és kormányrendelet szabályozza. Ezek a jogszabályok meghatározzák a települések rendezési tervei elkészítésének feltételeit, annak folyamatát. Megjelenésük szükségessé teszi, hogy a korábban készült terveket felülvizsgálják, a szükséges változtatásokat újragondolják. Megteremtik feltételeket arra, hogy az önkormányzatok a mai kor követelményeinek megfelelően egy hosszútávon is életképes, a település fejlődését tudatosan alakító és meghatározó rendezési tervet készítsenek.

Az 1996. évi XXI. törvény. a területfejlesztésről, amely szabályozza a térségfejlesztést.
Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. Törvény (Építési törvény.)

253/1997 (XII. 20.) Kormányrendelet az Országos Településrendezési és Építési Követelményekről. (OTÉK)

A településfejlesztést segítik külön jogszabályban meghatározott módon egyes állami pénzalapok és ágazati fejezeti előirányzatok településfejlesztésre fordított részei.

A település jellemző adatai:

A település területe, demográfiai adatai

Megnevezés	Mértékegység	2004	2005
Település területe	km2	22,24	22,24
Lakónépesség száma az év végén (a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adat)	fő	875	878
ebből 2 éves és alatti	fő	21	24
3 - 5 éves	fő	22	25
6 - 13 éves	fő	77	66
14 éves	fő	16	18
15 - 17 éves	fő	44	52
18 - 59 éves	fő	489	492
60 éves és feletti	fő	206	201
18 - 54 éves nő	fő	215	220
18 - 58 éves nő	fő	234	241
55 év feletti nő	fő	146	140
18 - 59 éves férfi	fő	252	247
18 - 62 éves férfi	fő	259	257
60 év feletti férfi	fő	82	77
Lakónépességből a nők száma az év végén (a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adat)	fő	447	425
Lakónépességből a férfiak száma az év végén (a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adat)	fő	428	453
Élveszületések száma	fő	9	10
Halálozások száma	fő	13	16
Házasságkötések száma	eset	3	1
Válások száma	eset	-	4
Odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)	eset	65	51
Elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)	eset	40	43

Humán erőforrás adatok

Megnevezés		Mértékegység	2004	2005
regisztrált munkanélküli	fizikai fogl.	fő	59	45
	szellemi fogl.	fő	3	3
	összesen	fő	62	48
	ebből - férfi	fő	35	29
	- nő	fő	27	19
	180 napon túli	fő	33	22
	ebből - férfi	fő	21	14
	- nő	fő	12	8
regisztrált munkanélküliek közül				
ált. iskola 8 oszt.-nál alacsonyabb végzettségű		fő	2	2
általános iskolai végzettségű		fő	32	23
szakmunkásképző végzettségű		fő	22	16
szakiskolai végzettségű		fő	0	0
középiskolai végzettségű		fő	4	6
főiskolai végzettségű		fő	2	1
egyetemi végzettségű		fő	0	0
rendszeres szociális segélyben részesül	férfi	fő	18	11
	nő	fő	14	7

Gazdasági szervezetek

Megnevezés	Mértékegység	2003	2004
Működő jogi szem. vállalkozás	db	2	1
Ebből: - Rt	db	-	-
- Kft	db	2	1
- szövetkezet	db	-	-
Működő jogi szem. nélküli vállalkozás	db	31	29
Ebből: - Bt	db	3	3
Működő társas vállalkozás	db	5	4
Működő egyéni vállalkozás	db	28	26
Működő vállalkozás összesen	db	33	30
Ebből: - 0 és ismeretlen létszámú	db	-	-
- 1 – 9 főt foglalkoztató	db	31	29
- 10 – 19 főt foglalkoztató	db	2	1
- 20 – 49 főt foglalkoztató	db	-	-
- 50 és felett foglalkoztató	db	-	-
Működő társas vállalkozásból:			
- mezőgazdaságban	db	1	1
- iparban	db	-	-
- építőiparban	db	-	-
- kereskedelemben, javításban	db	1	-
- vendéglátásban	db	-	-
- szállítás, távközlés	db	1	1
- gazdasági szolgáltatás, ingatlanügylet	db	1	1
Működő egyéni vállalkozásból:			
- mezőgazdaságban	db	2	2
- iparban	db	2	1
- építőiparban	db	3	3
- kereskedelemben, javításban	db	8	6
- vendéglátásban	db	1	2
- szállítás, távközlés	db	-	1
- gazdasági szolgáltatás, ingatlanügylet	db	4	2
Működő nonprofit szervezet	db	4	4

Lakáshelyzet, közműellátás

Megnevezés	Mértékegység	2004	2005
Lakásállomány	db	350	350
Épített lakások száma (üdülők nélkül)	db	-	-
Épített üdülőegységek száma	db	-	-
Az év folyamán épített lakóépületek száma (üdülők nélkül)	db	-	-
Az év folyamán épített, gázvezetékkel ellátott lakások száma (üdülők nélkül)	db	-	-
Az év folyamán épített, fürdőszobával ellátott lakások száma (üdülők nélkül)	db	-	-
Az év folyamán épített, közüzemi vízvezetékkel ellátott lakások száma (üdülők nélkül)	db	-	-
Az év folyamán épített háromszobás lakások száma (a két és félszobásokkal, üdülők nélkül)	db	-	-
Az év folyamán épített négy és több szobás lakások száma (a három és félszobásokkal, üdülők nélkül)	db	-	-
Az év folyamán természetes személy által épített lakások száma	db	-	-
Az év folyamán saját használatra épített lakások száma	db	-	-
Az év folyamán családi házas formában épített lakások száma (üdülők nélkül)	db	-	-
Az év folyamán épített lakások átlagos alapterülete (üdülők nélkül)	m^2	-	-
Az év folyamán megszűnt lakások száma (üdülők nélkül)	db	-	-
Háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége	1000 m3	20,2	21,6
Üzemelő közkifolyók száma	db	14	14
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza	km	5,8	5,8
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma	db	266	266
Összes szolgáltatott víz mennyisége	1000 m3	21,9	24,8
Közcsatornába elvezetett összes szennyvíz mennyisége	1000 m3	-	11,3
Közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza	km	-	7,6
Közcsatornahálózat hosszából elválasztó rendszerű szennyvízcsatorna hossza	km	-	7,6
Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások száma	db	-	116
Háztartási villamos energia fogyasztók száma	db	372	366
A háztartásoknak szolgáltatott villamos energia mennyisége	1000 kWh	917	904
Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége	1000 m3	264	298
Az összes szolgáltatott gáz mennyiségéből a háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége	1000 m3	230	249
Az összes gázcsőhálózat hossza	km	8	8
Összes gázfogyasztók száma	db	147	151
Háztartási gázfogyasztók száma	db	135	138
Gázzal fűtött lakások száma	db	108	111

Egészségügy, szociális ellátás

Megnevezés	Mértékegység	2004	2005
Háziorvos	fő	1	1
Házi gyermekorvos	fő	-	-
Körzeti ápolónő	fő	1	1
Háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak	eset	10613	8694
Házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak	eset	-	-
Működő kórházi ágy	db	-	-
Működő bölcsőde	db	-	-
Nappali ellátást nyújtó idősek klubjai működő férőhelyeinek száma	db	-	-
Szociális alapellátás keretében csak étkezésben részesülők száma	fő	-	-
Szociális alapellátás keretében csak házi segítségnyújtásban részesülők száma	fő	-	-
Szociális alapellátás keretében étkezésben és házi segítségnyújtásban részesülők száma	fő	-	-
Gyógyszertárak száma (humán)	db	-	-

Oktatás, közművelődés

Megnevezés	Mértékegység	2004	2005
Óvodai feladat-ellátási hely	db	1	1
Óvodai férőhely	fő	20	20
Óvodába beírt gyermek	fő	19	18
Óvodai gyermekcsoport	db	1	1
Óvodapedagógus	fő	3	3
Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás	fő	-	-
Általános iskolai feladat-ellátási hely	db	-	-
Általános iskolai osztályterem	db	4	4
Általános iskolai főállású pedagógus	fő	7	5
Általános iskolai tanuló	fő	34	31
ebből napközis	fő	30	28
első osztályos	fő	8	7
Általános iskolai osztály	db	4	2
Gyógypedagógiai oktatásban részesülő általános iskolai tanuló	fő	-	-
Középiskolai, szakiskolai feladat-ellátási hely	db	-	-
Számítógéppel ellátott közoktatási intézmények száma	db	1	5
Számítógépek száma a közoktatási intézményekben	db	5	1
Internettel ellátott feladat-ellátási helyek száma a közoktatási intézményekben	db	-	-
Könyvtárral ellátott közoktatási intézmény	db	-	-
Tornateremmel, tornaszobával ellátott közoktatási intézmény	db	1	1
Tornatermek, tornaszobák száma a közoktatási intézményekben	db	1	1

Medina bemutatása, története:

A település az 1400-as évek elejétől lakott. Szokatlan hangzású neve megegyezik az iszlám vallás történetéből ismert közel-keleti – ma szaúd-arábiai – városéval, melynek eredetét illetően több, megcáfolhatatlanul nem is mindig igazolható, elképzelés ismert. Egy 1394-ben kelt oklevél egyházi birtokként említi. A falu neve 1445-ban szerepel első ízben egy iraton, mégpedig Mede formában, majd egy évvel később Medejként írják egy oklevélen. A szó töve – med – szárazat, kiszáradót jelent. Ez a név illett is a településre, hiszen a környező sárvíz uralta a vidéket, végtelen mocsárvilágával. Nem kizárt, hogy ennek egy változata a községnév mai alakja.
Egy 1829-ben kelt feljegyzésben viszont arról olvashatunk, hogy a mai Halom-hegyen (Kilátóhegyen) tanyázott annak idején seregével egy török basa, és ő is lehetett a névadó, erre utalhat a keleti hangzású név. A településen ma is élő szerbek viszont a török kiűzése után betelepülő őseikhez kötik a névadást: nyelvükben a méd szó mézet jelent. Megjegyzendő, hogy akkoriban jóformán minden medinai család foglalkozott méhészettel. (Med, Mede, Méd, Medina?) A terület a XIV. század végéig egyházi birtok volt, a szekszárdi apátsághoz tartozott. A környék azonban a mohácsi csatavesztés után gyorsan és teljesen elnéptelenedett. Későbbi birtokosai, a Gindly testvérek telepítették újjá, majd 1699-től horvátországi és szerémségi görögkeleti vallású szerbek, illetve 1737-től Cecéről, református magyarok költöztek a mezőgazdasági szempontból jó adottsággal rendelkező településre. Az újratelepítés, egymást váltó földesurak, egymást váltó földesurak szervezésében a XVIII. század végétől Kölesdről és Varsád környéki, elsősorban evangélikus németek érkeztek, akik gyorsan beolvadtak a már itt élő református magyarságba. Az 1767-es urbárium szerint 78 család élt a településen, ahol nem sokkal később magyar és szerb iskola működéséről egyaránt szólnak levéltári adatok. Lakói mezőgazdaságból éltek, ezen belül kiemelkedő ágazat volt a szőlőtermesztés. Többek között ennek is köszönhető, hogy Medina- Szőlőhegyen, mely külterületnek minősül, még mindig több, mint 100-an élnek. A falu építészeti látnivalói között megemlítendő az 1856-ban elkészült, klasszicista stílusú görögkeleti-, a késő barokk XVIII. század végi református templom, a lantablakokkal épült XVIII. századi római katolikus kápolna és a klasszicista stílusú Apponyi-kastély; mind a négy épület szerepel az országos műemléki jegyzékben. A falu természeti értékei között kell szólni a Kápolnai-hegyről – a szőlőtermesztés medinai központjáról – , melyet reggeltől estig bearanyoznak a nap sugarai, valamint a falu alatt folyó Sióról, és Sárvízről.

A 14 településből álló szekszárdi történelmi borvidék Zombai Hegyközségéhez tartozó területen a mai napig jelentős tevékenységnek számít a szőlőtermesztés, a borászat. A szőlő, és a szép környezet az utóbbi években németeket is ide vonzott, akik több családi házat megvásároltak, majd azokat felújították. A legismertebb közülük az un. „papagájház" ahol a tulajdonos madarakat, elsősorban papagájokat tenyészt.

A „Papagájház" Medina - Szőlőhegyen

Szövetkezet 1960-ban alakult a községben, amely a jó adottságú talajon kedvező eredménnyel gazdálkodott. A további fejlődés reményében előbb egyesült a medina-szőlőhegyi, majd később a szedresi termelőszövetkezettel. Ez utóbbi nem bizonyult jó döntésnek, hiszen már a rendszerváltás előtt komoly gondok jelentkeztek, a tagság folyamatosan csökkent, végül a 90-es évek elején megszűnt a szövetkezet. Ma a privatizált területeken tésztaüzem, terménynszárító és sertéstelep működik. Medina Tolna megyében Szekszárdtól kb. 20 km-re északra fekszik. Vasútállomása nincs, vonatra a 7 km távolságban található Szedresen lehet felszállni. Közúti megközelíthetősége azonban két irányban is kedvező, a buszjáratok kielégítik az igényeket. A ma már körjegyzőségben működő önkormányzat óvodát, alsó tagozatos általános iskolát, orvosi rendelőt, művelődési házat és könyvtárat tart fenn. Az egészségügyi ellátást háziorvos végzi, szakrendelésre legközelebb a megyeszékhelyen, Szekszárdon van lehetőség. Található itt néhány vegyesüzlet, vendéglátóegység is. A posta átszervezése még nem érintette a települést, így önálló épületben bonyolíthatják ügyeiket a medinaiak. Működik a községben az un. Szerb – klub, és a Siógyöngye kézműves alkotóház is, ahol a fiatalok találhatnak maguknak szabadidős elfoglaltságot. A község belterületi útjai szilárd burkolatúak. A lakók élvezhetik a vezetékes gáz előnyeit, a közelmúltban kiépült a szennyvízcsatorna-hálózat is. A lakásoknak csak 2/3- a használ vezetékes vizet, a szennyvízhálózatra 116 lakás van bekapcsolva, és kevesebb, mint 1/3 –ad (111) lakásban használnak gázt.

A közelmúltban újították fel a Sió hidat, és a régi malom, illetve a Szőlőhegyi – iskola, kápolna is új ruhát kapott. Utóbbi kettőben panzió üzemeltetése is szerepel az önkormányzat céljai között.

Az iskola jelenleg – ideiglenesen – a valamikori Apponyi-kastélyban működik, ugyanis a fejlesztések egyikeként új konyhával és ebédlővel bővítik az eredeti épületet.

Az eredeti iskola épülete, háttérben a készülő új létesítményekkel

A munkaképes lakosság elsősorban a szekszárdi üzemekben, szolgáltatóiparban és más munkahelyen jut keresethez. Többen egyéni vállalkozóként biztosítják megélhetésüket.

Az elmúlt évben – 2004 – hez képest csökkent, ennek ellenére jelentős, a munkanélküliek száma. Különösen magas az általános iskolát végzett, korábban fizikai foglalkozást betöltött férfiak körében. A szőlészet mellett egyéb mezőgazdasági tevékenységet is folytatnak. A korábban már említett sertéstelep mellett, elsősorban a falu Szedres felőli területein, a Sárvíz és a Sió csatorna közötti réteken többek között ridegtartásos birkatenyésztéssel is foglalkoznak.

Útban a nyáj hazafelé a Sárvíz hídon

A település térségi, regionális és nemzetközi kapcsolatai

A település a Dél- Dunántúli régióban önálló jegyzőséggel a Szekszárdi kistérséghez tartozik. Két kisebbségi önkormányzatot is választottak az itt élő kisebbségek, feladatuk a medinai szerb és cigány lakosság összefogása, képviselete. Előbbit Szokics Elekné, utóbbit Pusztai Lajos vezeti. A 37 magát szerb nemzetiséginek valló medinai lakos vallásgyakorlása, a hagyományőrzés figyelemre méltó, míg a cigány kisebbség (32 fő) kevésbé összetartó. Civil és önkormányzati kezdeményezésre több, határon túli településsel tartanak kapcsolatot a Medinaiak. Közülük Borovó (horvát), Nagyszentmiklós (erdélyi), Weinheim (német) falvak küldöttségeivel évek óta kölcsönös találkozókra is sor kerül, de a közelmúltban a finnországi Lappföldről is kezdeményeztek Medinával kapcsolatfelvételt.

Az előző 3 település vonatkozásában már felmerült az írásos együttműködés lehetősége is, amely megállapodás kiszélesíthetné a kapcsolatokat. Mindezek kedvezően befolyásolhatják a község turisztikai törekvéseit is, hiszen e találkozók révén növekszik Medina külföldi ismertsége.

A település szerepe a régióban

Medina a Szekszárdi kistérséghez tartozó község. A kistérség a megye déli, dél - keleti részét foglalja magában, ide tartozik 26 település. Medina része a szekszárdi történelmi borvidéknek, de a borútba még nem tudott bekapcsolódni. Gazdasági – társadalmi mutatókat összehasonlítva ez a kistérség a megyének átlagos része. A közelben lévő laktanya korábban jelentős szerepet töltöttbe a falu életében. Ez a szerep a rendszerváltással folyamatosan csökkent. A közelmúltban felújított „Malom" épülete lehetőséget adott arra, hogy település a vízi-túrázók egyik állomáshelye legyen a Sió csatornán. Az épület összközművesített, vízvételezési- zuhanyzási lehetőséget biztosít, valamint a csónakok hosszabb idejű, biztonságos tárolására is alkalmas. Egyéb szolgáltatások között melegételt, borút és kulturális programokhoz való kapcsolódást, lovas programokat, kerékpár- és csónakkölcsönzést, valamint horgászati lehetőséget kínálnak a prospektusok, azonban kezdetleges színvonalon. Ez utóbbi bővítését szolgálja, a Sió árterében, a 63/1 hrsz. ingatlanon kialakítandó horgásztó. Ahhoz, hogy a turizmus jelentősebb szerepet kapjon a településen az Apponyi – kastélyt (358 hrsz.) emeltszintű turisztikai, rehabilitációs központtá kell alakítani.

Az Apponyi –kastély épülete, amelyben jelenleg alsó tagozatos iskola működik

A többnyire kisparcellás területre a vörös-szőlő /Kékfrankos, Merlot,/ és a fehér-szőlő /Chardonnay, Olaszrizling, Zöld Veltelini/termelése egyaránt jellemző. A szőlő vonatkozásában lényeges többlet van a kistérségen belül, a feldolgozó kapacitások, amelyek palackozóval is rendelkeznek, elsősorban Szekszárdon találhatók. Az itteni termés nagy részét a helyi családi gazdaságok dolgozzák fel, csak néhány nagyobb, pár hektáros területen termett szőlő kerül piacra. Medina közigazgatási területén alig 17 hektárnyi a kert és gyümölcsös, így szinte csak saját felhasználásra termelnek zöldségféléket, gyümölcsöt a házkörül, és a zártkertekben.

Gondosan művelt szántó és szőlők a medinai lankán

Népesség - munkaerő

A település lélekszáma a 2005 évi adatok alapján 878 fő, melyből 185 fő (21,1 %) 18 év alatti , 18-60 év közötti 492 fő (56,0 %), 60 év feletti személy 201 fő (23,2 %). Ha csak a 2004-as (875 fő) adatokat vesszük figyelembe, szemmel látható, hogy mindösszesen 3 fővel lett több a népesség létszáma, amely nem nevezhető kiugróan magasnak. 2005-ben csökkent, de még mindig jelentős a településre bevándorlók száma. Az élveszületési adatok csak igen minimális növekedést mutatnak, mindösszesen 1 fővel született több mint 2004 - ben. A halálozási adatok ennél rosszabb képet mutatnak, hiszen két év adatait összehasonlítva azt látjuk, hogy 3 személlyel több hunyt el ezen időszak alatt. Mindössze 1 házasságkötés történt, ugyanakkor 4 válás volt, ami jelentős változás, hiszen előző évben nem kellett házasságot felbontania bíróságnak. A település megtartó ereje átlagos, de figyelmeztető kell, hogy legyen, hogy nőtt az elvándorlók száma, és csökkent az odavándorlóké. Ez betudható annak, hogy kevés az olyan munkáltató, vagy nem elég erősek ahhoz, hogy a felnőtt, munkaképes munkavállalók jelentős részét helyben tudják foglalkoztatni. A kisebb vállalkozások méretükből adódóan pedig nem tudnak több szabad munkahelyet biztosítani. A településen 2004-ben 7,1 %-os volt a munkanélküliség, ami 5 % - ra csökkent 2005 – ben, hiszen a regisztráltak száma 62 főről 48-ra fogyatkozott. A rendszeres szociális segélyben részesülők aránya 1 év alatt a felére csökkent, hiszen sokan a közelben, elsősorban Szekszárdon találtak munkát.

A település gazdasága

A település adottságai elsősorban mezőgazdasági jellegűek. A részletes adatokat az alábbi táblázat tartalmazza

MEDINA község területének kimutatása				
Művelési ágak	**Belterület m²**	**Külterület m²**	**Zártkert m²**	**Összesen m²**
szántó		1414,2376	41,6482	1455,8858
gyep(rét)		53,9882		53,9882
szőlő		19,6424	32,1592	51,8016
kert			8,3751	8,3751
gyümölcsös		5,2708	4,2179	9,4887
gyep (legelő)		78,0888	7,4662	85,550
nádas				
erdő		281,1652	2,9387	284,1039
egyéb kivett	69,6445	200,5753	4,1821	274,4019
halastó				
fásított terület				
Összesen	69,6445	2052,9683	100,9874	2223,6002

A település gazdasága az alábbiakkal jellemezhető

Medinán a működő vállalkozások száma összesen 30, egy kivételével mind jogi személyiség nélküli, többségében egyéni vállalkozás. Közülük a mezőgazdaságban 1, iparban 1, szállításban 1, az építőiparban 3, kereskedelemben, és javításban 6 és egyéb szolgáltatási területen 3 működik. Ha figyelembe veszzük környék földrajzi adottságait, nagyon kevésnek mondható a mezőgazdasági jellegű vállalkozás. Igaz ez még azzal együtt is, hogy többen őstermelőként keresik a megélhetésüket. A foglalkoztatottak száma 29 vállalkozásnál 1-9 fő közötti. Legjelentősebb cégek a Pannon- Varázs tésztaüzeme, illetve a volt tsz területén létrehozott Terménynszárító kft., és a Piggy Farm sertéstelep.

A Medinai Terménynszárító Kft. telephelye

A Pannon Varázs tésztaüzeme

A sertéstelep egyik épülete, a volt tsz területén (Piggy Farm)

A településen működő civil szervezetek

- Medina Községért Alapítvány

Az alapítvány kuratóriuma 5 főből áll, vezetője Götz Csabáné iskolavezető és Szalai László polgármester. A szervezet fő tevékenysége a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló gyerekek anyagi támogatása. Segítik az óvodásokat, iskolásokat a kirándulásokon való részvételben, de vásároltak már óvodai játékokat is. Jelentősége a munkanélküliek számának emelkedésével nőhet, hiszen a jövedelem elvesztésével a gyerekek is nehéz helyzetbe kerülnek. Működtetése, fenntartása éppen ezért fontos.

- Gazdakör

A mezőgazdaságban dolgozó emberek, vállalkozások összefogásának céljával jött létre a szervezet, melynek Mester Béla a vezetője. Annak ellenére, hogy az ágazat Medina környékén is nehézségekkel küzd, az utóbbi időben csökkent a kör tagjainak aktivitása. A munkahelyek megőrzése, vagy újak teremtése érdekében ez a szervezet is sokat tehetne a településen, éppen ezért fontos lenne, ha jelentőségének megfelelő színvonalon működne. A környéken jelentős kukorica termesztés folyik, amelynek értékesítése az itteni gazdáknak is gondot okoz. Az intervenciós szabályok további szigorítása, a felvásárlás esetleges megszüntetése tovább nehezítheti a helyeztet. Éppen ezért az összefogást érdemes végig gondolni a szőlősgazdák szempontjából is. A borúthoz való csatlakozás, mint a foglalkoztatás bővítésének egyik lehetséges iránya mindenképpen szükségessé teheti a szervezet tevékenységének fellendítését.

- „Sárenác" Hagyományőrző Egyesület

A település kulturális, társadalmi eseményeinek, a szerb hagyományok megőrzésének talán a legjelentősebb szereplője volt éveken keresztül a jelenleg Siklósi Krisztián által vezetett tánccsoport. A korábban 80 főt is foglalkoztató csoport jelenleg szünetelteti működését, melynek újjáéledése érdekében egy alsó tagozatosokból álló előkészítő csoportot kell szervezni. A hagyományőrzés keretében működik a szerb klub, amely a templom mögött régi iskola épületében talált helyet magának. A kevésszámú, de nemzetiségét annál inkább büszkén vállaló szerb közösségen kívül az egész település szempontjából fontos a vallás, a kultúra életben tartása.

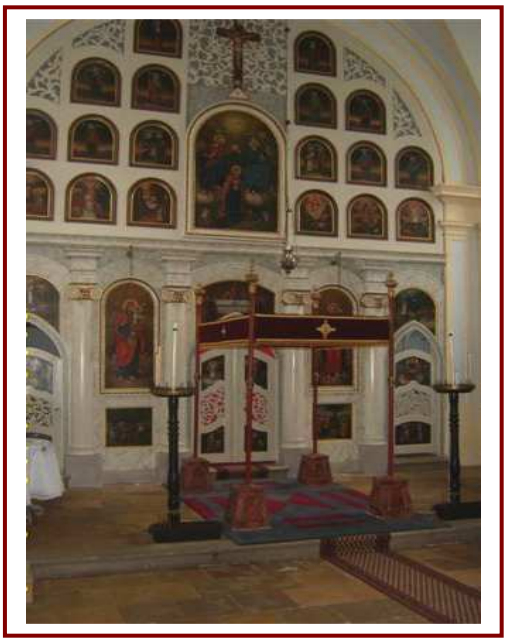

A szerb templom csodálatos ikonosztáza

- Medinai Nyugdíjasok Érdekszövetsége

A Sárdiné Iker Anna által vezetett szövetség pillanatnyilag talán a legaktívabb civil szerveződés Medinán. Kirándulásaik, összejöveteleik nagy népszerűségnek örvendenek az idősebb lakosok körében. Az országosan is jellemző elöregedés hatása a községben is érezhető, ezért szerepük tovább növekszik, fenntartása fontos.

- Medinai Polgárőrség

A település legfrisebb szerveződése, amely a falu lakosságának nyugalmát hivatott a jövőben biztosítani. Siklósi Krisztián és Kiss Gábor irányításával kapcsolódnak be a munkába a település önkéntesei.

- Medina-Dalmand Vadásztársaság

Nem tipikus civil szerveződés , de említésre érdemes a településen is tevékenykedő, Barakonyi Imre és Szabadi István által irányított, a jelenleg 36 fős csoport. Már csak azért is, mert a falu turisztikai fejlesztésének egyik irányaként fontos a környékbeli erdők, vizek nagyvadas, és viziszárnyas vadászati lehetőségének kihasználása.

Az egykori „Vincellérház",ma a vadásztársaság egyik székhelye

A település vonzereje

A település vonzerejét elsősorban szép fekvése, természeti értékei, a jó levegő és a csend jelentik. Falusias hangulattal bír, amelyet mindenképpen ki kell használni. Közel található Szekszárd, a falun mégsem érződik az urbanizáció, megmaradtak a szűk kis utcák, hangulatos tornácos házak. Ez mind érték, főleg ha karban van tartva.

Egy szépen felújított régi ház a Zrínyi utcában

A település táji, természeti adottságai, növényi- és állatvilága jelentős potenciát képvisel, sőt a turisztikai piacon akár erősségként is szerepeltethető, bár a természeti értékek megóvása prioritást élvez. A természeti kincsek, az élővilág eredeti környezetben való bemutatása a turisztikai palettát színesítheti. A borvidék híres főleg vörösboráról, és Medinán a fehérborok is népszerűek, így a borturizmus komplex kiépítése lehet az egyik fő cél. Az önkormányzat is ösztönözze az ágazatban tevékenykedőket, hogy a mostanában Szekszárd központtal alakuló borászati szövetkezetnek mind többen tagjai legyenek. A szőlő, bor iránti szeretetet ötvözni kell a gasztronómiával is. A turizmus fejlesztésének legnagyobb lehetősége a anyagi források megnyitása, illetve olyan kis- vagy éppen mikrovállalkozások számára is elérhetővé tétele jelenti, amelyek ily módon a helyi adottságokat kihasználva- kisüzemi méretben - gazdagítani tudják a turisztikai termékek kínálatát. Mindeközben megélhetést vagy kiegészítő jövedelmet biztosítanak a lakosság egy rétege számára. Nem szabad teljesen elfeledkezni Medina-Szőlőhegy adottságairól sem, ahol már több külföldi is talált magának lakó, pihenőhelyet. Vonzásának növelése érdekében meg kell oldani az összközművesítést.

A településen több olyan esemény is van, ahol a lakosságon kívül az idelátogatók is kielégíthetik szórakozási vágyaikat. Az alábbi rendezvényeket évről – évre állandó időpontban bonyolítják a szervezők, és az eddigi tapasztalatok alapján jelentőségük a továbbiakban is megmarad. Ezek az események rendszerbe foglalva tovább javítják Medina turisztikai vonzerejét, amely a munkahelyteremtés, népességmegtartás miatt is fontos.

- Borverseny – február első hetében
- Íjászverseny – májusban, „Sió-Kupa”
- Zenésztalálkozó – a medinai búcsú keretében pünkösd 2. napján
- Táboroztatás, vizitúrák – az iskola befejezésétől augusztus 20-ig
- Szerb búcsú – a szerb pünkösd alkalmával
- Szőlőhegyi búcsú – Teréz napján, október 15-én
- Szüreti fesztivál – szeptember vége, október eleje

A település jelenlegi helyzete, összefoglalás

A település helyzetét az alábbi összefoglaló táblázatban rögzítettek jellemzik.

Értékelt területek	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**Eltérés a megyei átlagtól**
Demográfiai jellemzők				**X**		**+**
Munkaerő struktúra				**X**		**+**
Gazdasági aktivitás		**X**				**-**
Ipar súlya		**X**				**-**
Mezőgazdasági adottságok és jelentőségük				**X**		**0**
Turisztikai attraktivitás			**X**			**-**
Infrastruktúra jellemzők				**X**		**+**
Földrajzi fekvés				**X**		**+**
Együttműködés térségi szinten			**X**			**-**
Helyi adottságok			**X**			**-**

Jelmagyarázat : 1 – nagyon rossz; 2 – gyenge; 3 – közepes; 4 – jó; 5 – nagyon jó
A „+-ok" száma és „ – ok" száma a megyei átlagtól való eltérés mértékét jelzi, a „0” az egyezőséget

Településrendezési alapelvek

A település jövőképét alakító tényezők közül legfontosabbak a következőkben felsorolt környezetalakítási elvek:

- A „fenntartható fejlődés” elve:

Alapelv: a település anyagi, szellemi gyarapodása követelmény, de a fejlődés fenntartása – az ökológiai környezet védelme érdekében – ésszerű önkorlátozást tesz szükségessé. Ezért a településszerkezeti terv készítése során törekedni kell a területek gazdaságos felhasználására a belterület nem hasznosított részein, lehetővé téve a természeti területek megőrzését. Tudatosítani kell a település és környezete ökológiai értékeit és sérülésének veszélyeit. Meg kell határozni a szükséges és elégséges terület-felhasználási egységeket figyelemmel arra, hogy a terv nyújtson alternatívákat, a lakóterületi választékot és a befektetői választékot illetően. A településen külterület belterületbe vonására, önálló lakóövezet kialakítására, nincs szükség, hiszen az utcákban sok un. foghíjas, beépítetlen telek található. Ezen ingatlanok esetében a vezeték rendszerekkel közvetlen kapcsolat építhető ki, hiszen minden utcában fellehetők. Ennek tudatában, a letelepedés, helybenmaradás ösztönzésére lakótelkeket kell kialakítani az 56, 138, 141, 150, 199, 200, 201, 202, 206, 207, 208, 209, 244- 251, 256, 257, 307, 308, 309, 310, 314, 315, 316, 317, 318, 322/1,322/2, 326, 331, 333, 334, 335, 312 helyrajzi számú ingatlanokon. Ennek figyelembe vételével közel 40 építési telek hozható létre.

A kialakítandó telek közül néhány itt található a Bajcsy –Zsilinszky utcában

- A „társadalmi részvétel” elve:

A település rendezési tervének – figyelembe véve a jogszabályokat - a falu közösségének érdekeit kell szolgálnia. A tervezésben – az állampolgári részvétel biztosítása mellett – a valamennyi társadalmi csoport igényeit össze kell hangolni.
Ezek közül kiemelkednek a kisebbségi önkormányzatok, illetve a településen működő civil szervezetek.
A fejlesztésre vonatkozó hosszútávú elképzeléseket a helyben szokásos módon (falugyűlés, közmeghallgatás, szórólapok, hirdetmények, nyilvános testületi ülések stb.) széles körben ismertetni kell, a javaslatokat a tervkészítés során figyelembe kell venni.

❖ Az „örökségvédelem” elve:

A településszerkezeti terv készítése során kiemelt figyelmet kell fordítani a művi és

természeti értékek megismertetésére és védelmére, meg kell őrizni a település hagyományos elemeit. Medinán 4 épület tartozik örökségvédelem alá. Közülük a református templom megfelelő kézben és állapotban van, ugyanakkor a szerb templom, a katolikus kápolna és az Apponyi- kastély feltétlenül felújításra szorul. A kastély környezetében (358. hrsz.) vonzó parkot kell építeni.

A Kis-Boldogasszony katolikus kápolna

❖ A „régiószemlélet” elve:

A régiók az EU csatlakozással az integrációs folyamatokban fontos szerepet kapnak, ezért az együttműködés nélkülözhetetlen. A kistérségi kapcsolatok fejlesztésével kapcsolódni kell a megye és a Dél-Dunántúli régió fejlesztési törekvéseihez, többek között közös pályázatokban való részvétellel.

❖ A magán és közösségi érdekviszonyokkal összefüggő követelmények:

Elsősorban az önkormányzati tulajdonú területek legyenek a tervezett – közösségi érdeket szolgáló – beavatkozások célpontjai. Jelentős kitörési lehetősége a településnek a falusi turizmus fejlesztése. Ennek érdekében többek között az Ady utca (382. hrsz.) és az Apponyi – kastély (358. hrsz.) közötti út kiépítésére is szükség van. A szerb (393. hrsz.) és katolikus temető (376,375. hrsz.) melletti út (366.hrsz) szilárd burkolattal való ellátása lehetővé teszi a temetők kultúrált, gépkocsival is lehetséges

megközelítését, illetve a Kossuth Lajos utcával való összekötését. Közparkot kell építeni a szerb templom mellett 114/2 hrsz. számú területen. Ugyancsak fel kell újítani a templom mögötti un. Szerb klubot (437/1. hrsz.) és a mellette lévő 437/2 hrsz. számú területet parkosítására is szükség van. Ugyanakkor a régi cselédházat (357. hrsz.) állaga miatt le kell bontani.

Az örökségvédelem alá tartozó ortodox templom, előtérben a közparkká alakítandó területtel

További közparkok kialakítását javasoljuk a 40, 113(Hőskert), 276/2, 401, hrsz. területeken. A 22, 23 hrsz. számú ingatlanokon a 26. hrsz – on található temetőhöz park és parkoló kiépítése szükséges. A Sió balpartján lévő 013 hrsz. számú területen egy olyan sportkomplexumot kell kiépíteni, amelyben sportpályák, csónaktárolók is helyet kapnak.

A Hőskert

A temető előtti parkoló helye

A Sió parton lévő 02/1 és 458. hrsz. terület rekultivációja mellett a 457.hrsz-on közpark kialakítására van lehetőség. A bejáráskor felmerült, hogy a terület közelében (456.hrsz.) vélhetően melegvíz forrás is található. Ennek feltárása, majd kiépítése, akár pályázati úton is, jelentősen növeli a település turisztikai törekvéseit. A Halom-hegyről lefolyó esővíz, és annak hordalékának megfelelő elvezetése a 100. hrsz-on lévő árokba elengedhetetlen. Ezek az építészeti és esztétikai változások javítják a falu arculatát, azt vonzóbbá teszik, így ezek, ha hosszabb távon is, de megtérülő beruházások.

- <u>A piacgazdaság támogatásának elve:</u>

Vállalkozásbaráttá kell tenni a települést. Az önkormányzatnak lehetőség szerint adókedvezménnyel, pályázatokban való együtt működéssel kell ösztönöznie a településre érkező befektetőket, valamint a helybéli vállalkozókat. Az infrastruktúra teljes kiépítésnek megléte jelentősen javítja a település értékét a befektetni kívánó cégek számára. A már korábban említett Medina – Szőlőhegy összközművesítése mellett, éppen a szőlészet, borászat további fejlesztése érdekében burkolattal kell ellátni a zártkertekbe vezető utakat. (605, 622, 631, 793 hrsz.)

A foglalkoztatás miatt meg kell őrizni a település ipari mezőgazdasági területeit, de további területnövelés nem indokolt.

A zártkertekbe vezető utak a település határában

Medina és Medina- Szőlőhegy fejlesztésének összehangolásával a turisztikai vonzerő növelhető, így a korábbi beruházások, például a szőlőhegyi volt iskola és kápolna panzióvá alakításával járó kiadások is megtérülnek.

A szépen felújított és panzióként is működtethető volt szőlőhegyi iskola és kápolna

- <u>Népességmegtartás:</u>

Javítani kell a lakásellátottság színvonalát, bővíteni kell a területi választékot. Az elmúlt években nem épült új lakás, bár a teljes közműhálózat kiépítése megtörtént. A rendszerekre csatlakozott lakások számának növelése további feladat. Csak emlékeztetőül: a lakásoknak csak 2/3- a (266) használ vezetékes vizet, a szennyvízhálózatra 116 lakás van bekapcsolva, és kevesebb, mint 1/3 –ad (111) lakásban használnak gázt.) A lehetőségek igénybevétele elengedhetetlen ahhoz, hogy új munkahelyek teremtődjenek – idegenforgalom, falusi turizmus, stb. terén. Az újabb építési telkek kijelölésével, azok más településeken már jól bevált esetleges kedvezményes megvásárlásával fiatalok letelepedését lehetne ösztönözni, akár a közeli Szekszárdról is. A családi gazdaságok mellett EU-s pályázati pénzből új munkahelyeket kell teremteni, ösztönözni kell a fiatalokat arra, hogy saját vállalkozásokat kezdjenek kiépíteni, elsősorban a szőlészet, valamint a falusi vendéglátás területén. Az uniós csatlakozást követően egyre több európai forrás egészíti ki a már nálunk is jól működő, sokak által igénybe vett pályázati pénzeket. Folyamatosan kell figyelni és keresni a II. Nemzeti Fejlesztési Terv által a turizmus, a kulturális, illetve a természeti örökség védelmét is magában foglaló pályázatokat. Ezzel akár új munkahelyek létesítése is megoldható lenne hosszú távra. A régiós pályázatok keretében mód van rendezvények támogatására, a régió turisztikai kínálatának piacra jutását elősegítő kampányok és marketingeszközök támogatására, valamint források szerzésére a települések összképe javításának érdekében. A MeH-NKÖM közös pályázata a közös európai és magyar örökséghez kapcsolódó kulturális utak létesítését ösztönzi. A Dél-Dunántúli Turisztikai Régió a Széchenyi Terv keretében külön is támogatja a termékfejlesztés, ezen belül például a turisztikai szolgáltatók közötti gazdasági együttműködés hálózatszerű kiépítésének elősegítését, a túraútvonalak /vízi, kerékpáros, öko, bor, lovas/ állomáshelyeinek /szolgáltató infrastruktúrája/ fejlesztését, a kézművesek bemutatóhelyeinek és kiállításainak, tárlatainak kialakítását, vendéglátóegységek minőségi színvonalának emelését.

Fotó melléklet

A szőlőhegyi kultúrház

Egy mezőgazdasági vállakozás telephelye Medina-Szőlőhegyen

A lebontandó „cselédház”

A Hőskert melletti kúltúrház felújításra szorul

„Németek” által felújított szőlőhegyi családi házak

A református templom, mely köré konferencia-központ is épül

A Kossuth utcai épület könyvtárként és házasságkötő teremként is funkcionál

Az orvosi rendelő a Kossuth utcában

Kialakítandó park, játszótér a Kölesdi utca, Zs. Utca, Petőfi utcai háromszögben

A posta épülete a Kossuth Lajos Bajcsi utcában

Az Arany János utcai a vízelevezetés megoldása nélkülözhetetlen

Az óvoda a Petőfi Sándor utcában

-3-

Itt tervezik bevezető útat a gabonaaszárítóhoz

A temetők között burkolt út kiépítése szükséges

A katolikus kápolna felé vezető út nyomvonala

Emlékmű a Hőskertben, amely köré közparkot kell létesíteni

A Siógyöngye kézműves alkotóház a Kossuth utcában, mint egyik turista központ

Az ortodox templom mögötti Szerb-klub korszerűsítése szükséges

-4-

A melegvízkút feltételezett helye a vizműnél

A régi sportöltöző, melynek lebontása után a területen új sportcentrumot kell kialakítani

A 02/ 1 hrsz. és a 458. hrsz. területek, melyek rekultivációja szükséges

A Damjanich utcai kanyar kiszélesítése, az itt található rossz állapotú házak felújítása, lebontás után újjáépítése jelentősen javítja a faluképet

A fotókat készítette: Varga Jenő

ERROR: ioerror
OFFENDING COMMAND: image

STACK: